

Рух опору. Український народ чинив активний опір окупантам. Діяли як радянські партизани, так і Українська повстанська армія (УПА), що боролася за незалежність України. УПА, заснована в 1942 році, вела боротьбу проти як нацистських, так і радянських сил, відстоюючи ідею незалежної української держави. Це рух породив значні суперечки у післявоєнний час, оскільки радянська влада ставилася до УПА як до «ворогів народу».

Визволення України. Після Сталінградської битви радянська армія почала наступ на захід. Битва за визволення України тривала протягом 1943-1944 років. Одним із ключових моментів стало визволення Києва у листопаді 1943 року. Операція з визволення Києва мала важливе символічне і стратегічне значення, адже місто було однією з головних цілей німецької окупації. Поступово, протягом 1944 року, всі українські території були визволені від нацистської окупації.

Висновок. Друга світова війна стала для України одним із найтрагічніших періодів в її історії. Мільйони людей загинули, країна зазнала великих руйнувань і страждань. Проте український народ виявив неймовірну силу і стійкість у боротьбі за свою свободу та виживання. Цей період став важливим уроком для подальшого розвитку України як держави.

Задорожня Христина Ігорівна

Науковий керівник – доктор наук з соц. комунікацій, проф. Грабар Н.Г.

Державний біотехнологічний університет

ПРО ГАРБУЗ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ...

Гарбуз з'явився на території України здавна. Відомо, що українці не тільки вживали цей овоч в їжу, але й надавали йому символічного значення в традиціях та звичаях. В українських народних традиціях гарбуз посідає виняткове місце. Цей овоч згадують і в піснях, і приказках, і казках, і загадках. Наприклад, прислів'я: «Молодий та зелений, як гарбуз у спасівку» чи «Голова як гарбуз, а розуму – ані ложки», загадки: «Сивий кіт перевісився через пліт» або «Повна хата горобців, та нікуди вилетіти» тощо.

Насамперед гарбуз використовували в звичаях передвесільного циклу, а саме – під час сватання. Тут гарбуз є символом відмови. Тому дівчина виносила гарбуза, коли не хотіла одружуватися з парубком. Тоді для залицяльника отримати гарбуза було дуже ганебно. Тому часто хлопці відправляли когось на «вивідування», щоб дізнатися наперед, чи є в нього шанси на одруження. Так, не випадково в українській мові є такі фразеологізми, як-от: «дати гарбуза» та «годувати гарбузами», «покуштувати печеного гарбуза» (у значенні – відмовити в сватанні), «як виросте гарбуз на вербі» (ніколи не буде), «вхопити гарбуза» та «піти з гарбузом» (отримати відмову).

Крім цього, гарбуз символізував господаря дому, голову роду та достатку. В деяких регіонах України побутувала традиція, коли на Святвечір перед Різдом господар вносив гарбуза, до якого прив'язав колоски пшениці. Після цього уся родина качала гарбуза по підлозі (від столу до порогу), щоб в родині був достаток наступного року. Тоді гарбуза ставили під стіл на сіно та ставили на нього ноги. Крім того, першу ложку куті клали саме на нього. Такий гарбуз називали «дідухом».

Гарбуз використовували й під час забав на Андріївські вечорниці. В цей час хлопці робили збитки родинам, в яких були незаміжні дівчата. Зокрема, клали під вікнами гарбузи. Також гарбуз мав значення обрядової страви під час свят. Зокрема популярною була гарбузова каша, яку готували на молоці з галушками або пшоном.

Крім того, образ гарбуза українські письменники часто використовували для зображення традиційного сільського краєвиду або ж для відтворення того ж обряду сватання. Наприклад: у вірші Андрія Малишка: «Гарбуз піднімає лапаті дзвоники; Я стану у тінь, загубивши слово...»; в творах Панаса Мирного: «По невеличких тичинках вився горох, квасоля, а гарбузи, розпустивши широке листя, наче шнуром, кругом обводили невеличкі грядочки»; Остапа Вишні: «Стецько, діставши гарбуза від Уляни Шкуратової, пішов із

Слобожанщини аж на Львівські землі»; Івана Франка «Остап Вишенський»: «Голова його могутня на худій, жилистій шиї гнулася сама вдалину, мов на гичці той гарбуз».

Отже, широке використання цього овочу в українських традиційних обрядових діях дає матеріал для подальшого вивчення та популяризації.

Калініченко Павло Вячеславович
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Міносян А.С.
Державний біотехнологічний університет

ІВАН МАЗЕПА: ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ

Я обрав саме цю тему для дослідження, бо на мою думку Гетьман Війська Запорозького Іван Мазепа дійсно заслуговує пошани, так як він був дуже талановитим воїном, досвідченим дипломатом, людина з багатим внутрішнім світом, яким розумом та ерудованою вдачею.

Іван Мазепа- народився 20 березня 1639 року у селі Мазепниці, на Київщині Український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького. Голова козацької держави на Лівобережній (1687-1704рр.) і всій Наддніпрянській Україні (1704-1709рр.) Представник шляхетського роду Мазеп-Колединських. Сподвижники Петра I, у проведенні зовнішньої та внутрішньої політики Росії наприкінці XVII на початку XVIII століття. Під час повстання Палія тимчасово контролював Правобережну Україну.

Іван Мазепа – колоритна фігура в українській історії. Він викликав різноманітні емоції у оточуваних при житті та великі розбіжності при оцінюванні вкладу в історію батьківщини у нащадків. Вороги його сприймали як зрадника та небезпечного політика, прихильники відзначали велике прагнення гетьмана до процвітання рідної землі. Далекоглядний дипломат та мудрий полководець, поліглот та людина, закохана в мистецтво, музикант та поет, ловелас та вірний сім'янин, символ прагнення до свободи – все це про відомого гетьмана України.

У 1655 році Мазепа зайняв посаду Чернігівського підчашого, а в 1669 році став ротмістром гвардії гетьмана Дорошенка. У 1674 році потрапив до запорізьких козаків, де через кілька років став генеральним осавулом. Іван Мазепа після обрання гетьманом намагався відновити авторитет гетьманства в Україні. Зробив великий внесок до економічно-культурного розвитку Лівобережжя, проводив курс на відновлення козацької держави, дбав не лише про економічну та військову могутність України, а й про її культуру, освіту, науку, мистецтво і зміцнення авторитету церкви. Вільно володів польською, італійською, німецькою, французькою, татарською, латинською мовами.

Служба при польському дворі та в уряді двох гетьманів Петра Дорошенка та Івана Самойловича вплинула на формування національних та політичних переконань майбутнього гетьмана України, який мріяв про відродження соборної, незалежної та культурно розвиненої держави. Отриманий досвід в міжнародних справах, впливові зв'язки в російських урядових колах, вольові якості характеру, блискуча європейська освіта та бездоганні манери допомогли Івану Мазепі у 1687 році стати гетьманом. На військовій раді він прийняв булаву з рук Самойловича.

Прагнення Івана розширити автономію Гетьманщини йшли в розріз із політикою російського царя Петра I. А завдяки Мазепі налагодження стосунків з Петром I таким чином врятувало країну від руйнування, яке загрожувало державі після перевороту у Московії 1689 року. Завдяки багатому досвіду грамотно вибудовувалась зовнішня політика гетьмана. Під час Північної війни Іван уклав угоду зі шведським королем Карлом VII, за якою Швеція мала забезпечити звільнення України з-під влади Москви, за допомогою українців у війні проти московитів. Уклавши цю угоду він зрадив Петру I. Після поразки в Полтавській битві (17 червня 1709р) відступив у Бендери (Молдова), де і помер у ніч на 22 вересня 1709 року.

Політична діяльність гетьмана Мазепи мала як критиків, так і прихильників. Навіть сучасні історики ставляться до неї неоднозначно. Та його меценатська, культурна діяльність безумовно варті уваги. Саме Іван Мазепа є найвідомішим українським гетьманом за межами